

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlè.)

XXIV.

Ze marsikaj sem vam povedal o naši vasici, pa vendar moram še to in ono stresti iz svoje vrečice, da bode slika saj kolikor toliko popolna. Danes se razgovorimo nekoliko o gospodu Kolencu.

Rodila ga je naša vasica. Ej dolgo je že od takrat, kar ga je zapisal tedanji gospod župnik v krstno knjigo, pa vendar mu je prav v naši vasi tekla zibelka. Otročja leta so mu potekla tako, kakor kateremu izmed nas, le s tem razločkom, da gospod Kolenc ni hodil v vaško šolo, ker je tedaj sploh niti bilo ni. Gospod kapelan mu je pokazal to in ono, naučil se je pri njem brati in pisati in ker je o tem imel mnogo veselja, dejali so vsi, da bode iz njega nekaj več, kot se pričakuje od drugih ljudij. Zato je neke jeseni zapustil domači travnik in rodno hišico in odšel v mesto v šolo. Seveda težko mu je bilo ondi. Od doma niso mogli veliko plačevati, ali ker je bil marljiv, dobil je hrano pri dobrih ljudeh in malo po malem postal je gospod. Bil je dolgo časa uradnik po raznih krajih, vsem jako priljubljen, a ko je prišla naposled tudi jesen njegovega življenja, prišel je zopet v našo vasico v dobro zaslužen pokoj. In takrat sem ga prvokrat spoznal.

Od njegovih domačih je živela le še sestra, udova brez otrok. Naselil se je zato prav lahko zopet v svoji rodni hiši. Seveda se je marsikaj spremenilo ondukaj. Hišica se je povsem popravila in prebelila, a gospod Kolenc prizidal je še jedno sobico, tako da je bilo kar veselje pogledati belo hišico sredi sadnega drevja.

Z gospodom Kolencem prišla je tudi njegova gospa, majhna sključena gospa, in pa njegova odrasla hčerka Cilika. Dobra gospa je bila to in zelo je ljubila vse nas otroke. Če je le kateri prišel blizu, že je dobil lepo rdečih jabolok, ali sladkih hrušek, ali kakovo drugo malenkost. Ljubili smo jo vsi, kakor mater, in še bolj pa gospoda Kolenca. K njemu smo prihajali večkrat, a poznal je vse do jednega. Izpraševal nas je o vsem, kar smo se učili v šoli, in Bog ne daj, da bi o katerem slišal kaj slabega. V šolo je tudi prihajal in pazljivo poslušal naše odgovore in na koncu šolskega leta podaril več lepih knjižic, katere so se razdelile med pohvaljence. Vendar najbolj prijetno je bilo, kadar smo prišli k njemu v vas. To vam povem, v njegovi sobi — ali je bilo prijetno! Knjig je imel, kakor gospod župnik, pa kakih knjig! Jednako lepih podobic še v šoli nismo videli, in on nam je vse pojasnjeval in tolmačil in nas v duhu vodil v dalnje kraje, celo tja čez morje.

»Če bodete pridni in ubogljivi, še vse to vidite!« — dejal je večkrat.

Ona njegova velika ura je bilo pravo čudovišče. — Kar zamaknjeni smo bili, kadar je počela bíti. Najprej je zažvižgalo, potem se je pokazala na sliki železnica, a ko se je ona skrila za goro, začelo je igrati lepo tiho in milo, kakor da je to pesem nebeških angeljcev. O jej, to smo poslušali z očmi in ušesi, on je pa malo dalje stal in se ljubeznivo smejal. Tudi nekakova stekla je imel, v katera smo gledali. Porinil je v ono pripravo majhno podobico, a notri so se videle, skoraj bi rekel, v naravni veličini najlepše cerkve in po-

slopja, visoke gore in velika mesta, tako da smo večkrat kar pozabili, da smo v domači vasici.

»O jej, kaj pa je vendar to, gospod Kolenc, lepo prosimo, povejte,« — vzkliknili smo večkrat. A on je počel počasi tolmačiti in potem poprašal vsakega, če je dobro razumel. Tako smo se otročaji pri njem marsikaj okoristili in naučili in to danes bolj spoznam, kakor sem tedaj. Res je bil starček že precej upognjen, vendar, kadar je pripovedoval, kakor da se je pomladil. Še sedaj ga vidim v duhu. Čelo mu je bilo visoko ali nagubano, osiveli lasje redki in dolgi, lice obrito, le doli od ušes in pod brado mu je rastla sivkasta brada, katera mu je okroževala celi obraz. A pod jako dolgimi in še vedno tamnimi obrvmi sijalo mu je dvoje majhnih, vendar neizmerno ljubeznivih, živih očes, kateri ste pridobili vsako, posebno pa naše otroško srce.

Gospod Kolenc je bil, kateri je svetoval mojim starišem, da me pošljejo v mesto v šolo. Težko sem se ločil od domače vasice, od starišev in bratcev in sestric, pa tudi od gospoda Kolenca, vendar sem pa še z večjim veseljem pričakoval počitnic, ko sem zletel zopet v domačo vasico. Sedaj je bil gospod Kolenc meni še bolj prijazen in poverljiv, posojeval mi je knjige, pripovedoval mi še več, a večkrat se tudi šalil.

»Le uči se, uči, priliko imaš, jaz je nisem imel takove. Tvoja roditelja skrbita za te, jaz sem moral sam, ker od doma mi niso mogli pomagati. Posebno ko sem prišel v višje razrede, nisem mogel takole na počitnice v rodno vasico, kakor ti sedaj. Moral sem podučevati pri bogatih družinah, da si kaj prislužim za prihodnje leto. Pa vendar evo me, hvala Bogu, še vedno živega in zdravega.«

»Haha«, dejal je — »ker ti baš o tem pripovedujem, naj ti povem, kaj se mi je nekoč pripetilo pri tem poslu. Podučeval sem dva dečka pri neki rodovini v malem gradiču na kmetih. Dečka sta bila dobra in marljiva in, ker se je že približala jesen, šli smo večkrat loviti ptiče na tako zvani: čvink. Ti dobro veš, da se ptice pevke ne smejo loviti, ker nam mnogo koristijo in nas razveseljujejo sè svojim petjem. Nego lovili smo šoje in druge take nepotrebneže. Zjutraj smo šli zgodaj v gojzd in prav prijetno je bilo, ko smo oponašali sovo, veleč: cuvík, cuvík huhuhu! Nalovili smo nekaj in se vračali sè svojim plenom veselo domov. Pred gradičem nas je čakala že debeljušasta kuharica in nas klicala: »Hej študentje, pridite, pridite jést!« Borme nismo si dali dvakrat reči. Ejej, dišalo nam je, bili smo lačni in krepko udrihali po divjačini, katero nam je pripravila kuharica. Še pohvalili smo jo, veleč: Tako slastnega zajca nismo že dolgo jeli. Ona se je pa namuzala in dejala: »Mislite, da je bil zajec? Lesica je bila, prava pravcata lesica, hahaha, vi lovci ptičji vi! —«

Tako mi je pripovedoval gospod Kolenc in se veselo smejal, jaz pa tudi in se veselil dobremu starčku, dokler sem ga imel. Vendar smrt nobenemu ne prizanaša, a tudi njemu ni. Najpreje se je preselila njegova soproga v boljo večnost, a za njo je šel tudi on, a hčerka se mu je omožila v mesto. Tako je izgubila naša vas plemenitega vaščana, a otroci pa dobrega prijatelja. Bodi mu zemljica lahka! Ejej, ni več v naši vasici tako prijetno, kakor je bilo takrat, dokler je še živel gospod Kolenc. Kaj hočemo?

